

УПА. Роман Шухевич.
Українсько-польське протистояння.
Українська головна визвольна рада.
Радянський партизанський рух. Сидір Ковпак.

План уроку

- ◆ УПА. Роман Шухевич. Українсько-польське протистояння.
- ◆ Українська головна визвольна рада.
- ◆ Радянський партизанський рух. Сидір Ковпак.

Утворення УПА

- *Червень—липень 1941 р.* — створення з ініціативи ОУН Української народної революційної армії (УНРА), яка налічувала близько 4 тис. осіб; згодом під тиском німців більшість бійців УНРА перейшли до відділів Народної міліції.
- *Серпень 1941 р.* — організація Т. Бульбою-Боровцем загонів «Поліська Січ», які діяли на території Полісся й Волині.
- *14 жовтня 1942 р.* — створення Української повстанської армії (УПА) — військово-політичного формування, що діяло в Україні в 1942—1950-х рр. Командир УПА — Р. Шухевич. У ході війни вела боротьбу проти німців, проти польської Армії Крайової та радянської влади.
- *Весна 1943 р.* — розгортання масового повстанського руху на Західній Україні: організація повстанських загонів ОУН-М, які незабаром були приєднані до УПА; до УПА також приєдналися загони «Поліської Січі»

Діяльність

- Прагнення ОУН витіснити партизанські загони та розвідувально-диверсійні групи, підконтрольні Москві, із району своєї дислокації.
- Спроба командування УПА налагодити контакти з радянськими партизанами: у жовтні 1943 р. вони звернулися до радянських партизанів із закликом приєднатися до спільної боротьби пригнічених народів за створення незалежних держав, а не відновлення СРСР.
- Розгортання у відповідь антиоунівської пропагандистської кампанії.
- Конфлікт із польською адміністрацією, який вилився у взаємні «етнічні чистки».
- Трагедія Волині — етнічні чистки українського і польського населення, що здійснювалися УПА та польською Армією Крайовою.
- Розгортання систематичних бойових дій проти німецької армії.
- Розгром німецьких таборів для військовополонених, теракти проти гітлерівського командування.
- Диверсії на німецьких комунікаціях.
- Розгром німецьких господарств «лігеншафтів».
- Визволення значної території Полісся, Волині, Галичини, створення тут української адміністрації («українських республік»).
- Спроби німців знищити УПА масовими акціями (найвідоміша з них — наступ генерала фон дем Баха)

Розгортання радянського партизанського руху

Визначення поняття

Радянський партизанський рух — партизанський рух проти німецьких окупантів та їх союзників на території України в 1941—1944 рр.

Форми боротьби

Збір розвідувальних даних.
Рейди в тил ворога.
Диверсії на комунікаціях ворога, знищення ліній зв'язку, доріг, мостів.
Розповсюдження листівок, газет із закликами до боротьби проти окупантів.
Визволення військовополонених та порятунок людей від вивезення на роботи до Німеччини

Діяль-
ність

- *Кінець 1941 р.* — виникнення перших великих радянських загонів партизанів під Черніговом, Сумами та Брянськом під керівництвом **М. Попудренка** та **С. Ковпака**.
- Приєднання до них групи радянських військ, які провалились з оточення на схід від Києва у вересні 1941 р.
- *Червень-грудень 1941 р.* — діяльність на території України 2,5 тис. партизанських загонів і диверсійних груп.
- *30 травня 1942 р.* — створення постановою Ставки Верховного Головнокомандування СРСР **Українського штабу партизанського руху (УШПР)** на чолі з **Т. Строкачем**.
- *Від кінця 1942 р.* — набуття партизанським рухом у УРСР масового характеру.
- Зміцнення зв'язків між керівним центром та окремими загонами (забезпечення партизанів зброєю, продовольством, медикаментами з центру).
- Узгодження дій партизанів із військовими операціями Червоної армії.
- *Червень-жовтень 1943 р.* — *карпатський рейд С. Ковпака* (із Путивля через Волинь у Карпати) з метою виведення з ладу нафтопромислів та поширення політичного впливу радянської влади в Західній Україні.
- *1943 р.* — рейди загонів радянських партизанів: **М. Наумова** (на півдні України), **Н. Мельника** та **О. Федорова** (Правобережжя й Волинь) та ін.
- *1943 р.* — розгортання рейкової війни — операцій радянських партизанів у тилу німецьких військ на території Росії, Білорусії та України з метою одночасного масового зруйнування залізничного полотна.
- Загальна кількість партизанів на території України: в 1941—1943 рр. — від 5—30 тис. бійців, у 1944 р. — 30—50 тис. осіб